

- // Мега-Нау: проф. юрид. система. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.518.0>.
6. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи № R (99) «Про заходи щодо сприяння плюралізму в ЗМІ» від 19 січня 1999 року № R(99)1 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіц. веб-сайт. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_095.
 7. Зарубінський О.О. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (щодо встановлення обмеження на трансляцію аудіовізуального продукту виробника однієї іноземної країни)» [Електронний ресурс] / О.О. Зарубінський // Верховна Рада України: офіц. веб-сайт. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=32038.
 8. Європейська конвенція про транскордонне телебачення від 05 травня 1989 року № ETS(132) // Офіційний вісник України. – 2008. – № 100. – Ст. 3297.
 9. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23 вересня 1997 року № 538/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

УДК 342.95:323.12 (477)

ПОНЯТТЯ ЗАСОБІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ КСЕНОФОБІЇ В УКРАЇНІ

Проник О.Ю., здобувач

Національна академія внутрішніх справ

В статті, на основі поглядів вчених-адміністративістів, пропонується власне визначення засобів адміністративно-правової протидії ксенофобії. Обґрунтована необхідність вдосконалення законодавства щодо протидії ксенофобії в Україні як засобу адміністративно-правової протидії цьому явищу.

Ключові слова: ксенофобія, адміністративно-правова протидія, засоби адміністративно-правової протидії.

Проник О.Ю. ПОНЯТИЕ СРЕДСТВ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КСЕНОФОБИИ В УКРАИНЕ / Национальная академия внутренних дел, Украина

В статье, на основе взглядов ученых-административистов, предлагается собственное определение средств административно-правового противодействия ксенофобии. Обоснована необходимость совершенствования законодательства по противодействию ксенофобии в Украине как средства административно-правового противодействия этому явлению.

Ключевые слова: ксенофобия, административно-правовое противодействие, средства административно-правового противодействия.

Pronik O.Yu. CONCEPT OF FACILITIES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL COUNTERING XENOPHOBIA IN UKRAINE / National academy of internal affairs, Ukraine

In the article the author, based on the views of scientists in the field of administrative law, proposed its own definition of administrative and legal counteraction xenophobia. Justified the necessity of improving the legislation on counteraction xenophobia in Ukraine as a means of administrative and legal counteraction this phenomenon.

Key words: xenophobia, administrative and legal counteraction, administrative and legal means of counteraction.

Великий науковий та практичний інтерес у науці представляють проблеми застосування правових засобів, їх своєчасного, відповідного, якісного вдосконалення, яке відповідає меті та їх призначенню, оскільки належно обрані правові засоби сприяють попередженню та припиненню правопорушень, вихованню суспільства в дусі законності та в контексті дотримання приписів нормативно-правових актів. Проте категорія «правові засоби» і похідна від неї «адміністративно-правові засоби» ще не вивчена достатньо, а в юридичній літературі ці категорії часто вільно трактуються і застосовуються переважно як узагальнюючі поняття.

Загальні ознаки та проблеми застосування адміністративно-правових засобів у різних сферах займалися в різні часи такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як С. Алексєєв, О. Бандурко, О. Безсмертний, Д. Бахрах, Л. Коваль, Т. Коломоєць, Ю. Колмиков, А. Комзюк, В. Комзюк, О. Леонідова, О. Онуфрієнко, В. Шкарупа, І. Фролов та ін.

Однак поза належною увагою вчених залишилась низка питань адміністративно-правової протидії ксенофобії. Стан дослідження цієї проблеми виявився не достатньо повним і всебічним, а тому тема нашої статті актуальна для розробки. Врахування зазначених вище аргументів, обумовлює **мету статті** в такому формулюванні – визначення терміна «засоби адміністративно-правової протидії ксенофобії».

Термін «засіб» тлумачиться як спосіб, прийом, захід, якась спеціальна дія, що дає можливість здійснити щось; те що служить знаряддям у якійсь дії, справі; «захід» - сукупність дій, засобів для досягнення, здійснення чогось, засіб [1, 723-733].

Загальним для всіх понять, позначених словом «засоби» є те, що всі вони позначають предмети і явища з точки їх функціонального призначення, можливості використання для вирішення певних завдань.

У загальній теорії права термін «правові засоби» розглядається по-різному. Засіб – це з'єднуюча середня ланка між суб'єктом та об'єктом діяння, між ідеальною моделлю мислення і матеріальним результатом. Тому правові засоби є специфічним посередником, що включають як фрагменти ідеального (інструменти, засоби-встановлення – суб'єктивні права, обов'язки, пільги, заборони, заохочення, покарання), так і фрагменти реального (технологія, засоби-діяння, направлені на використання інструментів, – перш за все акти реалізації прав і обов'язків) [2, 360].

В. Хропанюк дане поняття порівнює з поняттями «правовий вплив», «правове регулювання» та вважає, що «ці засоби утворюють цілісний, системний юридичний механізм, що забезпечує врегулювання всієї сукупності суспільних відносин, які є предметом правового регулювання» [3, 244-245]. Система правових засобів, згідно з точкою зору В. Хропанюка, є механізмом правового регулювання, основними структурними елементами якого є норми права, правовідносини і акти реалізації юридичних прав і обов'язків.

Чимало авторів вважають правові засоби явищем правової дійсності [4, 49-51; 5, с. 17, 83-84]. С. Алексєєв заперечує це і зазначає, що «питання правових засобів є не стільки питанням виокремлення в особливий підрозділ тих чи інших фрагментів правової дійсності, скільки питанням їх особливого бачення у ...певному ракурсі – їх функціонального призначення, їх ролі як інструментів... вирішення соціальних завдань» [6, 349]. А спроби звести правові засоби до певного кола правових явищ, до того ж таких, які мають «ненормативний» характер, учений вважає безпідставними та необґрунтованими. При цьому позиція автора, як уявляється, відображає лише частину істини. Ігнорування в інструментальному підході засобів-діянь і посилення лише на інституціональну сторону розуміння юридичних засобів не дозволяє повністю враховувати всі ті фактори, за допомогою яких можна досягти поставлених цілей. Адже результат неможливо отримати тільки за допомогою субстанціональних явищ, які автоматично не приводять до потрібного ефекту. Потрібні ще дії та зусилля, пов'язані з використанням наданих у законодавстві інструментів. Засоби-встановлення та засоби-діяння створюють разом необхідний і самодостатній для досягнення конкретної цілі інформаційно-енергетичний комплекс ресурсів [3, 363].

О. Онуфрієнко, формулюючи дефініцію категорії «правові засоби», зазначає, що в найзагальнішому вигляді правові засоби в контексті інструментальної теорії права – це система субстанціональних та діяльнісних правових явищ, за допомогою яких конкретні суб'єкти правовідносин, що поступово набувають характеру інструментальної гри, досягають приватних та публічних цілей [7].

У системі засобів виділяють кримінально-правові, цивільно-правові, дисциплінарні, адміністративно-правові та інші засоби впливу. Чинне місце серед них належить адміністративно-правовим.

На думку О. Леонідової, адміністративно-правові засоби в комплексі є одним з ефективних структурних елементів охоронної діяльності органів держави, спрямованої на формування і розвиток суспільних відносин у різноманітних галузях на міцній нормативно-правовій основі [8].

Виходячи з наведеного, на нашу думку, всі адміністративно-правові засоби протидії ксенофобії можна поділити на дві групи: правові; організаційні.

Стосовно правових, то слід зазначити, що відсутність спеціального нормативно-правового акта ускладнює діяльність спеціальним органам, тому є потреба в усуненні цієї прогалини. Головною метою даного нормативно-правового акта повинно бути чітке визначення правових та організаційних засад протидії ксенофобії, виявлення та припинення її проявів, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків ксенофобських діянь, а також притягнення винних до відповідальності.

Законодавчий арсенал протидії ксенофобії в Україні небагатий. Тим часом вияви ксенофобії частішають. З'являються організації скінхедів та неонацистів, частішають напади та вбивства на расовому та етнічному ґрунті. Насильство, ворожість та ксенофобія набувають рис організованої діяльності і входять у молодіжну моду. Скінхеди все частіше нагадують про себе вбивствами та побиттями іноземців. Згідно з соціологічними даними, 2008 рік за цим показником набагато випереджає 2007 рік. Моніторинги правозахисних організацій фіксують зростання виявів ксенофобії, проте деякі інциденти не отримують офіційного продовження, адже їхні жертви просто не звертаються до правоохоронних структур по допомогу. За матеріалами Конгресу національних громад України у 2007 році жертвами насильницьких дій на підставі расової, національної та релігійної ненависті стало 70 осіб. Статистика 2008 року є в кілька разів більшою [9].

Законодавчі спроби запобігти ксенофобії розпочинаються з Основного закону держави. Зокрема, ст.24 Конституції України стверджує, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Ст.26 Конституції України поширює дію конституційних прав та свобод на негромадян, проголошуючи, що іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України [10]. Доповнюють законодавче поле боротьби з ксенофобією і міжнародні документи, до яких приєдналася Україна, на зразок Міжнародної Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації (1965) або Конвенції про кіберзлочинність, яка стосується криміналізації дій расистського та ксенофобного характеру, вчинених через комп'ютерні системи (2006). Після ратифікації подібні документи стають частиною українського законодавства. Однак прикладів їх застосування в українському судочинстві немає.

Аналіз наявних засобів боротьби з ксенофобією дозволяє зробити беззаперечний висновок – Україна практично беззахисна перед поширенням ксенофобії, оскільки наявна законодавча база не дозволяє її зупинити або запобігти. Отже, законодавчу базу потрібно негайно розвивати.

На нашу думку, серед організаційних адміністративно-правових засобів здійснення протидії ксенофобії слід виділити два блоки. Перший з них – засоби організації управління. До них віднесено: а) засоби визначення видів та структури органів виконавчої влади, які діють у сфері здійснення протидії ксенофобії; б) засоби визначення правового статусу цих органів. Другий блок утворюють адміністративно-правові методи управлінської діяльності органів протидії ксенофобії. Найважливіше значення в цьому плані має поділ методів управління на переконання і примус з огляду на характер управлінського впливу того чи іншого заходу.

Також акцентуємо увагу на основних засобах, що спрямовуються на зменшення росту ксенофобії в Україні. На нашу думку, до них можна віднести:

- ✓ засоби протидії в політичній сфері:
 - недопущення використання теми ксенофобії (особливо мігрантофобії) в якості інструменту мобілізації електорату напередодні і під час виборчих кампаній;

- попередження, а в разі необхідності – припинення, збільшення активності й впливу радикальних націоналістичних та екстремістських сил, розколу єдиного політичного поля держави.
- ✓ засоби протидії в соціальній сфері:
 - зменшення зростання взаємної етнічної нетерпимості;
 - зменшення зростання настроїв екстремізму та насилля в суспільстві, особливо серед молоді.
- ✓ засоби протидії в економічній сфері:
 - усунення диспропорції у формуванні і функціонуванні ринків праці, освіти, житла, соціальних послуг тощо;
 - недопущення зростання виробництва праці внаслідок масового приросту дешевої некваліфікованої робочої сили;
 - усунення проблемних питань напруги та розбалансування системи соціального забезпечення (медицина, пенсійне забезпечення, освіта, житло тощо);
 - покращання іміджу України, підвищення привабливості країни для туристів, а також для іноземців, які б хотіли отримати тут освіту.
- ✓ засоби протидії в сфері безпеки держави:
 - попередження можливості втручання у внутрішньоукраїнські соціально-політичні процеси з боку зовнішніх сил;
 - попередження активізації діяльності кримінальних злочинних угруповань, сформованих у тому числі за етнічним принципом, що займаються нелегальним бізнесом, наркоторгівлею.

Отже, на наш погляд, за умови внесення змін та доповнень до низки законів України та Кодексу України про адміністративні правопорушення можна визначити засоби адміністративно-правової протидії ксенофобії як сукупність установлених нормами адміністративного права прийомів і способів, за допомогою яких держава в особі уповноважених органів влади впливає на суспільні відносини у сфері етнонаціональної політики шляхом застосування до фізичних і юридичних осіб, профілактичних й примусових заходів впливу морального, майнового, організаційного та особистісного характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Новий тлумачний словник української мови: у 3 т. / [укл.: Яременко В.В., Сліпушко О.М.]. – 2-ге вид., випр. – К.: Аконт, 2003 –.– Т. 1: А–К. – 2003. – 926 с.
2. Проблемы теории государства и права: учеб. пособие / [под ред. М.Н. Марченко]. – М.: Юристъ, 2002. – 656 с.
3. Хропанюк В.Н. Теория государства и права / Валентин Николаевич Хропанюк. – М.: Омега-Л, 2008. – 378 с.
4. Калмыков Ю.Х. Правовые средства обеспечения имущественных потребностей граждан / Ю.Х. Калмыков, Н.А. Баранов // Гражданское право и сфера обслуживания: межвузовский сборник научных трудов. – Свердловск: Изд-во Свердл. юрид. ин-та, 1984. – С. 47–55.
5. Пугинский Б.И. Гражданско-правовые средства в хозяйственных отношениях / Борис Иванович Пугинский. – М.: Юрид. лит., 1984. – 224 с.
6. Алексеев С.С. Право: азбука – теория – философия. Опыт комплексного исследования / Сергей Сергеевич Алексеев. – М.: Статут, 1999. – 712 с.
7. Онуфрієнко О.В. Правові засоби у контексті інструментальної теорії права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Онуфрієнко Олександр Володимирович. – Х., 2004. – 197 с.

8. Леонідова О.О. Зміст та особливості адміністративно-правових засобів протидії правопорушенням у сфері телекомунікацій / О.О. Леонідова // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць. – Х.: Магістр, 2008. – № 2 (34). – С. 446–451.
9. Кисельова Ю. Чи є в Україні расова нетерпимість та ксенофобія? / Ю. Кисельова // Українська правда. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2008/03/26/3401832/>
10. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

УДК 339.543

ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ: ДЖЕРЕЛО НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ?

Романенко В.В., здобувач

Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Статтю присвячено питанню формування новітньої джерельної бази нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Зроблено висновок про неприпустимість унормування в акті податкового законодавства відносин щодо застосування нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі.

Ключові слова: податковий кодекс, нетарифне регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, перелік, акт.

Романенко В.В. НАЛОГОВЫЙ КОДЕКС УКРАИНЫ: ИСТОЧНИК НЕТАРИФНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ? / Национальный университет «Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого», Украина

Статья посвящена вопросу формированию новейшей источниковой базы нетарифного регулирования внешней торговли. Сделан вывод о недопустимости фиксации в акте налогового законодательства отношений по применению нетарифных методов регулирования внешней торговли.

Ключевые слова: налоговый кодекс, нетарифное регулирование, внешнеэкономическая деятельность, перечень, акт.

Romanenko V.V. TAX CODE OF UKRAINE: IS IT A SOURCE OF NON-TARIFF REGULATION OF FOREIGN TRADE? / National university of "Law academy of Ukraine named after Yaroslav Mudry", Ukraine

The article is devoted to the formation of up-to-date source base of non-tariff regulation of foreign trade. The conclusion about the inadmissibility of recording in the tax act the relations on application of non-tariff methods of foreign trade regulation is made.

Key words: tax code, non-tariff regulation, foreign economic activity, list, act.

Процеси кодифікації вітчизняного законодавства відбуваються вкрай складно через низку причин об'єктивного і суб'єктивного характеру. У їх числі прагнення будь-що одержати кодифікований акт, асинхронність ухвалення нових кодексів й поточних нормативно-правових актів, неврахування думки фахівців, перманентні й непрозорі лобістські процедури, порушення правил нормотворчої техніки та багато інших. Не став виключенням, нажалю, Податковий кодекс України. Будучи актом не лише податкового, а й митного законодавства, він, з одного боку, унормовує відносини, що давно цього потребували, з іншого – містить неоднозначні правові положення вже на рівні понятійного апарату

Учені звернули свою дослідницьку увагу на вади основного кодифікованого акта в галузі оподаткування. Критичні зауваження висловлено й щодо фіксації в ньому поняття засобів нетарифного регулювання. Так, Прокопенко В.В. й Крущук О.С. прямо вказують на те, що «засоби нетарифного регулювання згідно зі ст.1 Податкового кодексу аж ніяк не підпадають під сферу дії цього кодексу» [1, 61] й запропонували вилучити п.14.1.16 з нього й передбачити в новому Митному кодексі України норму, «в якій би містився перелік засобів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності» [1, 61].